

Η διαβρωτική πλευρά των κινουμένων σχεδίων

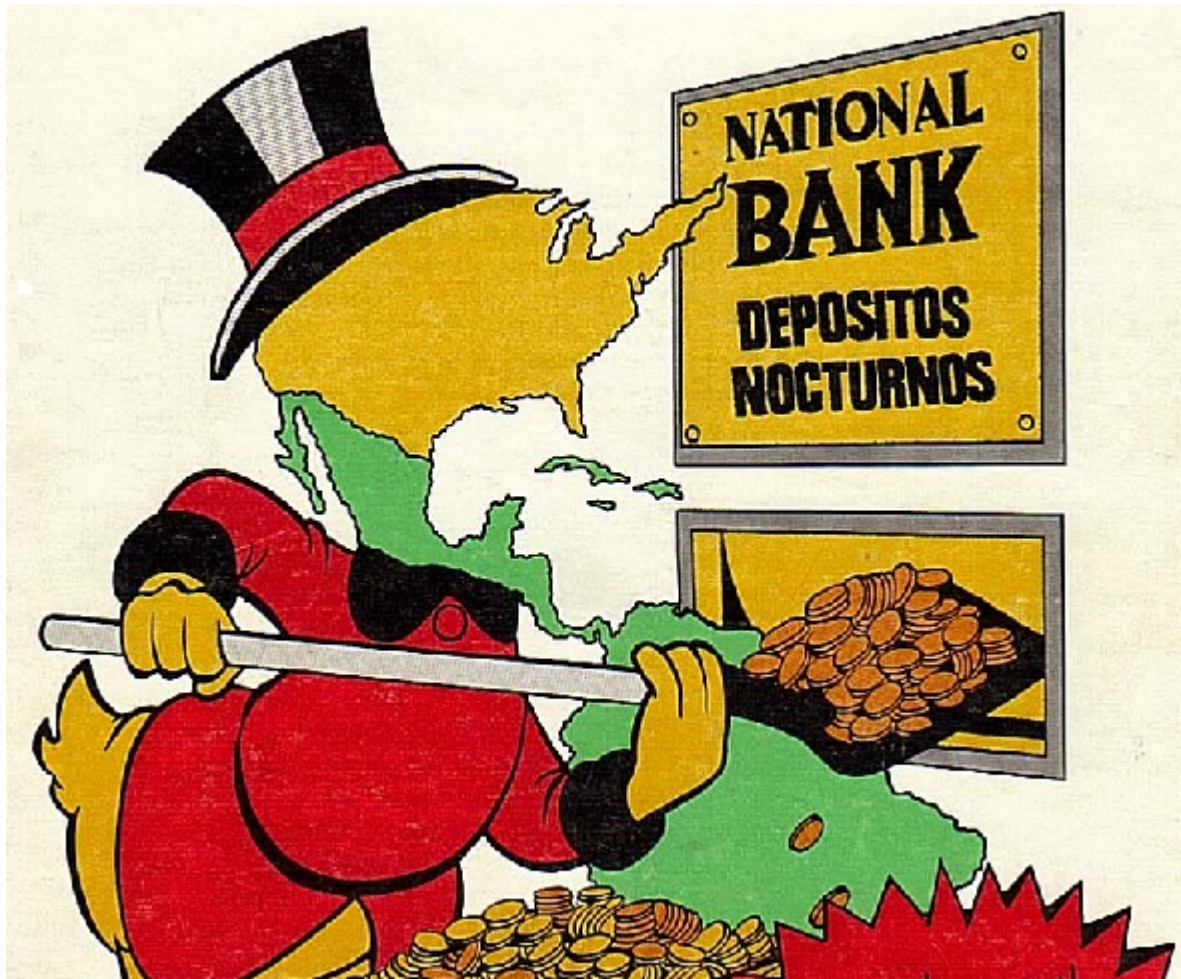
Ορθοδοξία / Κοινωνικά θέματα

Αθανάσιος Κολιοφούτης, Δρ. Θεολογίας - Εκπαιδευτικός

Από καιρό έχει επισημανθεί ότι τα πρότυπα και τα μηνύματα που εκπέμπονται από τα κινούμενα σχέδια δεν είναι και τόσο αθώα. Οι διαστάσεις αυτές της σύγχρονης βιομηχανίας του θεάματος μελετώνται στο σημερινό απόσπασμα από τη μελέτη του Δρ. Αθ. Κολιοφούτη (προηγούμενο άρθρο:www.remptousia.gr/?p=69278), που εξετάζει γενικότερα τις μεθόδους της αντιχριστιανικής προπαγάνδας.

5. Τα κινούμενα σχέδια, τα οποία προβάλλουν συγκεκαλυμμένα αντιχριστιανικά μοντέλα κοινωνικής συμπεριφοράς, αποτελούν έναν στοχευμένο τύπο προπαγάνδας, που επιθυμεί να εμφυτεύσει αντιχριστιανικά πρότυπα στα παιδιά. Θα επικεντρωθούμε στη κριτική προσέγγιση των κινουμένων σχεδίων της Walt Disney, η οποία σήμερα αποτελεί τον παγκόσμιο ψυχαγωγικό κολοσσό του είδους. Αυτό τουλάχιστον συνάγεται από τα νούμερα: Η αξία της Walt Disney Company, η οποία δραστηριοποιείται σε πολυεθνικό επίπεδο, ανέρχεται στα 55,16 δις δολάρια, ενώ απασχολεί περισσότερους από 133.000 εργαζόμενους με 190.000 μετόχους.

Το εξώφυλλο της αγγλόφωνης έκδοσης του βιβλίου των Αρμάν Ματλάρ και Αριέλ Ντορφμάν, «Ντόναλντ ο απατεώνας. Η διήγηση του ιμπεριαλισμού στα παιδιά», εκδόσεις Ύψιλον

Κλασικές ταινίες κινουμένων σχεδίων, οι οποίες γαλούχησαν εκατομμύρια παιδιά, εμπνεύστηκαν χαρακτήρες που προσπάθησαν να υποσκάψουν τους όρους της χριστιανικής ηθικής. Ο Μίκυ Μάους προβάλλεται ως σκανδαλιάρης, ερωτύλος και ενίοτε κακός [75]. Η Μίνι είναι η αιώνια φιλενάδα του, με την οποία ποτέ δεν συνάπτει γάμο, ούτε κάνει παιδιά. Το σκυλί του ονομάζεται πλούτο, που παραπέμπει στο χρήμα και τη δύναμη. Ο άτυχος, γκρινιάρης και γκαφατζής Ντόναλντ, με το κυκλοθυμισμό, το εκρηκτικό ταμπεραμέντο του και την εκνευριστική αδεξιότητά του μπροστά στα εμπόδια και τις αντιξοότητες της ζωής, προβάλλει αξίες που αντιπαρέρχονται στις χριστιανικές αρετές της υπομονής και εμπιστοσύνης του ανθρώπου στο Θεό. Σύντομα, το ηρωικό παπί μαγεύεται από μια σενιορίτα, με το όνομα Ντόνα, η οποία αργότερα θα μετεξελιχθεί σε Νταίζυ Ντακ.

Ο Ντόναλντ και το ταίρι του μοιάζουν σε πολλά πράγματα, από το σθένος μέχρι την πληθωρικότητα και το πείσμα. Και οι δύο τους είναι τρελά ερωτευμένοι αλλά επίσης δεν παντρεύονται ποτέ! Ο Ντόναλντ ζει με τα ανησάκια του, τα οποία η αδελφή του του τα άφησε για να τα προσέχει. Από τότε δεν γύρισε ποτέ για να τα

πάρει, και ο Χιούη, ο Λιούη και ο Ντιούη έμειναν για πάντα με τον θείο τους. Η έννοια της οικογένειας προβάλλεται και πάλι κατακερματισμένη. Ο θείος του Ντόναλντ Σκρουτζ Μακ Ντακ είναι ο πάμπλουτος τύπος, που κινεί τα νήματα της ιστορίας.

Ο Τουίτι, δημιούργημα του καρτουρίστα Μπομπ Κλάμπετ [76], είναι ένα κίτρινο ανθρωπόμορφο καναρίνι, το οποίο στην αρχή εμφανίζεται γυμνό και στη συνέχεια λόγω της λογοκρισίας αποκτά φτερά. Ο Τουίτι είναι προικισμένος με επιθετικότητα και θρασύτητα προκειμένου να αντιμετωπίσει το γάτο Σουλβέστρο. Έτσι, αντί της ειρηνικής επίλυσης των διαφορών προβάλλονται ως κανόνες κοινωνικής συμπεριφοράς η δύναμη και επιθετικότητα. Ο Πίτερ Παν συμβολίζει το ανήλικο και σκανδαλιάρικο παιδί, που αρνείται να μεγαλώσει [77]. Ο Πίτερ Παν διαθέτει υπερφυσικά χαρίσματα και υπεραναπτυγμένες όλες τις αισθήσεις. Τα χαρίσματα του κατ' εικόνα και καθ' ομοίωση του Θεού δημιουργηθέντος ανθρώπου τίθενται εύλογα υπό αμφισβήτηση!

Την τελευταία δεκαετία τα παιδιά, κατακλύζονται από άσχημα και αλλόκοτα πλάσματα, τέρατα με φρικώδεις και αποκρουστικές μορφές, που αποσκοπούν να τα απευαισθητοποιήσουν στη θέα της βίας και να τα καταστήσουν ανθεκτικά σε κάθε μορφή επιθετικότητας. Η «κατήχηση» στην αθεία, την ειδωλολατρία και τον αποκρυφισμό γίνεται με έναν απροκάλυπτο τρόπο. Ο Ας από τα Pokemon και η παρέα του, είναι παιδιά που ταξιδεύουν ολομόναχα στον κόσμο, με σκοπό να πιάσουν όσο το δυνατόν περισσότερα τερατάκια [78]. Η Λίλο, στην παιδική ταινία «Λίλο και Στιτς» [79], αποκτά «οικογένεια», που αποτελείται από τη μεγάλη αδελφή και το φίλο της, καθώς και το γενετικά μεταλλαγμένο τερατάκι.

Το «Άβαταρ»[80] είναι μια περιπέτεια κόμικ που διαδραματίζεται σε ένα φανταστικό ασιατικό κόσμο χωρισμένο σε 4 έθνη – φυσικά στοιχεία, το έθνος της φωτιάς, το έθνος του νερού, το έθνος της Γης και οι νομάδες του αέρα. Η επική ιστορία ακολουθεί το ταξίδι το 12χρονου Aang, ενός διστακτικού ήρωα, που πρέπει να χριστεί ηγέτης σε κάθε ένα από τα τέσσερα στοιχεία, για να ηγηθεί στην μάχη ενάντια στο εχθρικό έθνος της Φωτιάς και να αποκαταστήσει την ισορροπία στον – διασπασμένο από τον πόλεμο – κόσμο του.

Η καταφανέστατη προσπάθεια να απομακρυνθούν τα παιδιά από τις χριστιανικές κοσμολογικές αντιλήψεις και να μυσταγωγηθούν στην ανατολίτικη σοφία είναι προφανής. Τα παιδιά ταυτίζονται με τον επιθετικό ήρωα της μικρής οθόνης και ζουν μαζί του τις βίαιες πράξεις τους [81]. Άλλες πάλι φορές γίνεται απόπειρα να πληγεί κατ' ευθείαν και υπό τη μορφή μιας επίπλαστης αστειότητας το πρόσωπο του ίδιου του Χριστού εν είδει κινουμένων σχεδίων. Παρουσιάζουν τον Χριστό σε κάποιο εξωτικό μέρος να θυμάται τον εαυτό Του πάνω στο σταυρό και στη

συνέχεια να συνομιλεί με κάποιον « ήρωα » της σειράς, ο οποίος Τον πείθει εν τέλει να μην πεθάνει... Αμέσως μετά Τον εμφανίζει πάλι στο νησί με ένα κοκτέιλ έχοντας γλιτώσει από τον σταυρό [82].

6. Όλα τα παραπάνω εντάσσονται στο πλαίσιο της ευρύτερης προσπάθειας των Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης να καταστήσουν τους αποδέκτες των μηνυμάτων τους δεκτικούς σε έναν αντιχριστιανικό τρόπο ζωής. Μια ολιγόωρη περιήγηση στα προγράμματα των τηλεοπτικών σταθμών αλλά και το περιβάλλον του διαδικτύου αρκεί για να μας πείσει ότι τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης είναι με συνέπεια προσανατολισμένα στην προαγωγή ενός αντιχριστιανικού μοντέλου ζωής. Το αντιχριστιανικό αυτό μοντέλο διαφημίζεται ως προοδευτικό και συμβατό με την αναγκαιότητα εκσυγχρονισμού της κοινωνίας και την υπέρβαση κοινωνικών και ηθικών αγκυλώσεων του παρελθόντος.

Προάγεται έντεχνα ως αξιόπιστη πρόταση ζωής, η οποία υπόσχεται επιτυχία και ευημερία σε κάθε τομέα της κοινωνικής πραγματικότητας, ενώ η εναλλακτική πρόταση, η οποία εν προκειμένω είναι η πρόταση ζωής του Ευαγγελίου, εάν δεν αποσιωπάται και αποκρύπτεται, τότε σίγουρα γελοιοποιείται και εκχυδαΐζεται. Έτσι, στη συνείδηση του αποδέκτη των μηνυμάτων συνδέεται με μια παρωχημένη και αναχρονιστική στάση ζωής, που δεν μπορεί παρά να υιοθετείται σε ελάχιστες περιπτώσεις.

Η προβολή του χρήματος και του καταναλωτισμού ως υπέρτατων αξιών και της διασημότητας ως μοναδικού κριτηρίου αποτίμησης της επιτυχίας ενός ατόμου στην προσωπική, κοινωνική και επαγγελματική του ζωή καθίσταται αμέσως προφανής. Ο γάμος και η οικογένεια, η οποία για τους Χριστιανούς αποτελεί την κατ' οίκον Εκκλησία, υποτιμούνται, πλήττονται βάνουσα και τίθενται υπό αμφισβήτηση ως κοινωνικοί θεσμοί. Η αντίληψη του γάμου ως πνευματικής παλαίστρας χαλιναγώγησης του εγωισμού του ζευγαριού θεωρείται παρωχημένη και φαιδρή. Η απόκτηση παιδιών προβάλλεται ως μια εκ των πολλών προτεραιοτήτων του ζευγαριού, η οποία μπορεί να αναβληθεί επ' αόριστον η μπορεί να υλοποιηθεί ανά πάσα στιγμή.

Η αποθέωση του ατομοκεντρικού πνεύματος και η λύση του διαζυγίου, όταν τα προβλήματα της οικογενειακής ζωής ματαιώσουν την προοπτική της ηδονικής αυτοεπιβεβαίωσης, προτείνονται ανεπιφύλακτα. Το μυστήριο του έρωτα αποϊεροποιείται και κάθε σεξουαλική διαστροφή προωθείται ως φυσιολογική και δίχως άλλο επιλέξιμη, ενώ όσοι την αθετούν χαρακτηρίζονται ως συντηρητικοί και αναχρονιστικοί φορείς μιας άλλης εποχής. Ο άνθρωπος της πίστεως διαπομπεύεται και γελοιοποιείται.

[75] Brockway R., «The Masks of Mickey Mouse: Symbol of a Generation», *The Journal of Popular Culture*, σσ. 25-34.

[76] Leonard Maltin, *Of Mice and Magic: A History of American Animated Cartoons*, McGraw-Hill, New York, 1980, σ. 734.

[77] Dan K., *The Peter Pan Syndrome: Men who have never grown up*, New York 1983.

[78] Beck J., *The Animated Movie Guide*, Chicago 2005, σ. 205.

[79] Όπ. παρ. σ. 144.

[80] <http://www.nickelodeon.gr/seires/item/97.html>.

[81] Ζημιανίτης Κ., όπ. παρ., σσ. 192-199.

[82] http://www.youtube.com/watch?v=nQZt_HbPkzo&feature=player_embedded.

<http://bitly.com/1zBAkOk>